

1 - A gyermek

Szerző : PILnet - Utoljára frissítve : 28.11.2022

Magyarországon 2011-ben megszűnt a fiatalkorúak bíróságának elkülönült rendszere. A büntetőjog és a büntetőeljárás jog általános rendelkezéseit kell alkalmazni a 14 évesnél (egy-
cselekmények esetén 12 évesnél) idősebb, de 18 évesnél fiatalabb elkövetők esetén - bizonyos,
rájuk irányadó külön rendelkezések mellett.

Menü

- 1.1 Különbség a gyermekek, a fiatalkorúak és a felnőttek büntetőjogi megítélése között
- 1.2 A fiatalkorúak büntető igazságszolgáltatási rendszerének alkalmazhatósága
- 1.3 Büntethetőség alsó korhatára

1.1 Különbség a gyermekek, a fiatalkorúak és a felnőttek büntetőjogi megítélése között

A hatályos rendelkezések szerint, a kézirat lezárásakor a fiatalkorú felső határa a 18. életév; alsó korhatára a 12. illetve a 14. életév Magyarországon. Az ENSZ Gyermekjogi Egyezménye nem fogalmaz meg elvárást az alsó korhatárral kapcsolatban, de a Gyermekjogi Bizottság 2020. évi Záró Észrevételei kitértek rá, hogy javasolják a szektorális büntethetőségi korhatár megszüntetését, és a 14 évben való megállapítását.

A 2016/800/ EU irányelv a büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekek részére nyújtandó eljárási biztosítékokról rendelkezéseivel a magyar szabályozás összhangban van azzal, hogy 18 éves korig alkalmazhatóak a fiatalkorúakra irányadó szabályok.

A fiatalkorú terhelttel szemben az általános rendelkezéseket kell alkalmazni. Külön eljárási szabályok akkor alkalmazandóak, ha a Büntetőeljárásról szóló 2017. évi CX. törvény XCV. fejezete ezt előírja.

12 éves kor alatti (gyermekkorú) büntetendő cselekményt elkövető személlyel szembeni büntethetőséget kizáró ok miatt büntetőeljárás nem indítható, kivéve azokat a cselekményeket, amiket a Büntető Törvénykönyv tételesen felsorol (lásd. 1.3 pont). Esetükben az életkor megállapítását követően az eljáró hatóság gyermekvédelmi jelzéssel él a gyermek lakóhelye szerinti gyámhivatal felé, aki gyermekvédelmi eljárást indít a gyermek veszélyeztetettségének megállapítására és esetleges védelembe vételére.

2015 óta a büntetendő cselekményt elkövető gyermek korúakkal szemben alkalmazható a "megelőző pártfogás", amit a gyámhatóság rendelhet el, és a pártfogó felügyelői szolgálat hajtja végre a gyermek lakóhelye szerinti gyermekjóléti szolgálattal együttműködve.

A 2012. évi C. törvény (Btk.) 106. § (1) bekezdés szerint a fiatalkorúval szemben kiszabott büntetés vagy alkalmazott intézkedés célja elsősorban az, hogy a fiatalkorú helyes irányba

fejlődjön, és a társadalom hasznos tagjává váljon, erre tekintettel az intézkedés vagy büntetés megválasztásakor a fiatalok nevelését és védelmét kell szem előtt tartani. (2) Azzal szemben, aki a bűncselekmény elkövetésekor tizenegyedik életévét nem töltötte be, csak intézkedés alkalmazható. (3) Fiatalokkal szemben szabadságelvonással járó intézkedést alkalmazni vagy szabadságelvonással járó büntetést kiszabni csak akkor lehet, ha az intézkedés vagy a büntetés célja más módon nem érhető el.

A Büntetőeljárásról szóló törvény szerint a fiatalok elleni büntetőeljárás célja (Be. 677. §): "A fiatalok elleni büntetőeljárás úgy kell lefolytatni, hogy az a fiatalok nevelésének, illetve testi, értelmi, erkölcsi és érzelmi fejlődésének az előmozdításával biztosítsa a fiatalok társadalmi beilleszkedését, és azt, hogy a fiatalok ne kövessék el újabb bűncselekményt."

Nincs helye fiatalok elleni büntetőeljárásnak, ha a terhelttel szemben több bűncselekmény miatt folyik eljárás, és azok közül legalább egyet a tizennyolcadik életévének betöltése után követett el.

Fiatalokkal szemben büntetőeljárásnak csak közvádra van helye. Fiatalokkal szemben pótmagánvádnak sincs helye, a magánvádra üldözendő bűncselekmények esetében is az ügyész jár el.

A fiatalok ellen megindított eljárásokban a bíróság összetétele kiemelkedő jelentőséggel bíró kérdés, mivel ha az nem az előírt követelményeknek megfelel, az abszolút eljárási szabálysértésnek minősül, amely az adott ügyben meghozott ítélet hatályon kívül helyezéséhez vezet a Be. 607. § (1) bekezdése alapján. Az első fokon eljáró bíróság ülnökének pedagógusnak, pszichológusnak, vagy a család-, gyermek- és ifjúságvédelmi szolgáltatás, gyámügyi igazgatás keretében az ellátottak gyógyítását, ápolását, foglalkoztatását, fejlesztését, ellátását, nevelését, gondozását vagy szociális segítségét, a gyermek sorsának rendezését közvetlenül szolgáló, egyetemi vagy iskolai végzettséghez kötött munkakörben dolgozó vagy korábban dolgozó személynek kell lennie.

Írott jogi norma nem tartalmazza, de a Kúria (Legfelsőbb Bíróság) esetjoga szerint enyhítő körülménynek számít a büntetés kiszabáskor, ha a terhelt néhány évvel múlt csak 18 éves.

1.2 A fiatalok büntető igazságszolgáltatási rendszerének alkalmazhatósága

Amennyiben egy adott bűncselekmény elkövetésére fiatalok, az elbírálásra azonban felnőttek között kerül sor, a fiatalokra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni. Ez irányadó akkor is, ha az alkalmazott jogkövetkezmény végrehajtására csak a tizennyolcadik életév betöltését követően kerül sor. Ez alól egyetlen kivétel, hogy a szabadságvesztésre ítélt fiatalok börtönében, illetve fogházban csak a huszonegyedik életév betöltéséig lehet az elkövető.

Ha az elkövető adott esetben fiatalok és felnőttek között elkövetett bűncselekményeit egy eljárásban bírálják el, akkor a felnőttek közötti eljárásokra vonatkozó rendelkezések alapján kerül sor a terhelt felelősségére vonására. A fiatalok elkövetés ilyenkor enyhítő körülményként vehető figyelembe a büntetés kiszabása körében.

1.3 Büntethetőség alsó korhatára

A 2012. évi C. törvény (Btk.) 105. § értelmében fiataalkorú az, aki a bűncselekmény elkövetésekor tizenkettedik életévét betöltötte, de a tizennyolcadikat nem.

A 2012. évi C. törvény (Btk.) 16.§ értelmében nem büntethető, aki a büntetendő cselekmény elkövetésekor a tizennegyedik életévét nem töltötte be, kivéve az emberölés [160. § (1)-(2) bekezdés], az erősz felindulásban elkövetett emberölés (161. §), a testi sértés [164. § (8) bekezdés], a hivatalos személy elleni erőszak [310. § (1)-(3) bekezdés], a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak [311. §, ha a 310. § (1)-(3) bekezdése szerint minősül], a hivatalos személy vagy közfeladatot ellátó személy támogatója elleni erőszak [312. §, ha a 310. § (1)-(3) bekezdése szerint minősül], a terrorcselekmény [314. § (1)-(2) bekezdés], a rablás [365. § (1)-(4) bekezdés], és a kifosztás [366. § (2)-(3) bekezdés]elkövetését, ha a bűncselekmény elkövetésekor a tizenkettedik életévét betöltötte, és az elkövetéskor rendelkezett a bűncselekmény következményeinek felismeréséhez szükséges belátással.

A belátási képesség vizsgálatára (Be. 686. § alapján) a megalapozott gyanú közlését követően haladéktalanul szakértőket kell kirendelni, akik egyesített szakvéleményt készítenek. A bíróság ez alapján dönt arról, hogy a 12 évnél idősebb, de 14 évesnél fiatalabb gyerekekkel szemben a büntetőeljárás megindítható-e.

További információk

Dr. Turi Barnabás: A fiataalkorúak bíróságának eljárása, annak sajátosságai. Forrás: ujbtk.hu

Az új büntetőeljárási törvény Forrás: <https://misk.hu/index.php/260-az-uj-buntetoeljarasi-torveny>

Helsinki Committee: Children Deprived from Liberty. Country Report: Hungary (pp.313-360)

Forrás: https://helsinki.hu/wp-content/uploads/BHC_2014_Children_Deprived_of_Liberty_EN.pdf

56. Bk. vélemény Forrás: <https://kuria-birosag.hu/hu/kollvel/56-bkv>

1991. évi LXIV törvény az ENSZ Gyermekjogi Egyezmény kihirdetéséről

ENSZ Gyermekjogi Bizottság 24. sz. Általános Kommentár

1993. évi XXXI. tv. az Emberi Jogok Európai Egyezményének kihirdetéséről

149/1997. (IX.10.) Kormányrendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

331/2006. (XII.23.) Kormányrendelet a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat-és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről,

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről

2013. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról.

2016/800/ EU irányelv a büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekek részére nyújtandó eljárási biztosítékokról

